

Den 27. januar 2000 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 2. marts 1999 af Arresthuset i Århus. I rapporten bad jeg arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter udtalelser af 15. marts 2000 og 27. juni 2000 med bilag fra Arresthuset i Århus med arrestinspektørens påtegninger af hhv. 29. marts 2000 og 28. juni 2000 og en udtalelse af 31. oktober 2000 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2.2. – Cellerne

Jeg bad om direktoratets bemærkninger til det af arresthuset anførte om manglende brandalarmer, herunder om oplysning om hvornår direktoratet forventede at brandalarmeringsanlæg ville blive installeret.

Direktoratet har oplyst at der i 1999 er installeret brandalarmeringsanlæg i arresthuset.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg bad endvidere om oplysning om hvad der videre var sket i anledning af en ansøgning fra arresthuset om bevilling til udskiftning af resten af celleinventaret.

Direktoratet har oplyst at udskiftning af celleinventar normalt skal afholdes inden for arresthusets egen rammebevilling. I forbindelse med ansøgningen blev en udskiftningsplan for 1997, 1998 og 1999 aftalt med arresthuset således at direktoratet i 1997 og 1998 gav arresthuset en særbevilling – på i alt 88.600 kr. – til udskiftning af celleinventaret i ni celler hvert år. Arresthuset udskiftede selv inventaret i et tilsvarende antal celler. Det blev endvidere aftalt at arresthuset selv skulle fortsætte den løbende udskiftning af celleinventaret. Direktoratet har videre oplyst at arresthuset har oplyst at arresthuset i 1999 ikke havde økonomisk mulighed for at udskifte celleinventar, men at arresthuset forventede i 2000 at fortsætte udskiftningen af inventaret i et antal celler.

Jeg beder om oplysning om hvorvidt arresthuset i 2000 har fortsat udskiftningen af celleinventar, og i bekræftende fald i hvor mange celler, og om hvor mange celler der herefter mangler at få udskiftet celleinventaret. Jeg tager i øvrigt det oplyste til efterretning.

Jeg bad videre arresthuset om at oplyse om mulighederne for at forbedre luftcirkulationen i cellerne.

Arresthuset har oplyst at de tidligere udluftningskanaler til de såkaldte "potterum" blev lukket og tilmuret i forbindelse med en større modernisering af arresthuset i 1985. På grund af efterfølgende klager over udluftningsforholdene i cellerne blev spørgsmålet rejst i 1989 af Århus Kommune, magistratens 2. afdeling, og direktoratet svarede at man havde iværksat et forsøg med afhjælpning af udluftningsproblemet i cellerne ved at genåbne nogle af de tidligere udluftningskanaler, og at man – hvis dette faldt heldigt ud – ville genåbne kanalerne i de øvrige celler. Arresthuset er ikke bekendt med hvad der herefter er sket i sagen, men har oplyst at der ikke siden 1. maj 1994, da den nuværende arrestforvarer tiltrådte, er søgt om bevilling til åbning af udluftningskanaler eller andre tiltag i denne sammenhæng.

Direktoratet har oplyst at det heller ikke er muligt for direktoratet at afklare hvad der videre er sket i sagen fra 1989, idet sagen er kasseret i forbindelse med arkivering og aflevering til Rigsarkivet i 1999 ifølge kassationsplan og aftale med Rigsarkivet. Direktoratet finder det uheldigt at det ikke er muligt at få afklaret hvad der er sket i sagen siden 1989.

Direktoratet har videre anført at emnet ikke er berørt i seneste bygningsynsrapport fra november 1998, ligesom direktoratet i de seneste år ikke har modtaget nogen ansøgning fra arresthuset om tiltag af denne art. Direktoratet har derfor bedt arresthuset om en udtalelse vedrørende det rejste spørgsmål.

Arresthuset har ifølge direktoratets udtalelse oplyst at maskinmesteren ved Statsfængslet i Horsens efter en gennemgang af arresthuset har konkluderet at det ikke er muligt at retablere de gamle udluftningskanaler. Maskinmesteren har som bedste alternative mulighed peget på en udskiftning af cellevinduerne, hvorved den naturlige luftcirkulation udnyttes. En anden mulighed er etablering af et ventilationsanlæg.

Direktoratet har henholdt sig hertil og samtidig oplyst at begge muligheder vil være omkostningskrævende (skønsmæssigt ca. 0,5 mio. kr.). Direktoratet har videre oplyst at en eventuel ansøgning fra arresthuset om udskiftning af cellevinduer i givet fald vil indgå i direktoratets almindelige prioritering af rækken af ansøgninger inden for den givne bevilling.

Jeg er enig med direktoratet i at det er uheldigt at det ikke er muligt at afklare hvad der er sket i sagen siden 1989.

Jeg tager i øvrigt det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål ud over at henvise arresthuset til (eventuelt) at indgive en ansøgning til direktoratet om udskiftning af vinduerne eller etablering af et ventilationsanlæg.

Ad pkt. 2.3.4. - Værksted

Jeg bad direktoratet om direktoratets bemærkninger til det af arresthuset oplyste om utilfredsstillende værkstedsfaciliteter og om at oplyse hvad der var sket med arresthusets ansøgning om en ny værkstedsbygning.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Direktoratet kan oplyse, at man er enig i, at de bygningsmæssige rammer omkring værkstedsfaciliteterne ikke er tilfredsstillende. Arresthusets forslag om et nyt værkstedsprojekt, anslået til 1,6 mio. kr., står på direktoratets liste over ønskede projekter, som p.g.a. andre nødvendige og højere prioriterede opgaver må vente, men formentlig bør gennemføres, når der er økonomisk mulighed herfor. Man har igennem de sidste par år været i løbende dialog med arresthuset omkring beskæftigelsen. Det kan oplyses, at problemet med bemanningen de pågældende steder er løst, således at der nu er to værk mestre fast tilknyttet arresthusets beskæftigelse. Endvidere foregår der ikke længere beskæftigelse af de indsatte i kælderen.

For at komme videre i drøftelserne er arresthuset nu bedt om at udarbejde en beskæftigelsesplan. På baggrund af denne vil man herefter kunne drøfte de konkrete bygningsmæssige forhold nærmere. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at give et nærmere bud på tidsperspektivet, men direktoratet vil orientere ombudsmanden, når der er truffet en konkret afgørelse omkring en ny værkstedsbygning i arresthuset.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning, og jeg har noteret mig at direktoratet vil underrette mig når der er truffet en afgørelse vedrørende en ny værkstedsbygning i arresthuset.

Ad pkt. 2.3.5. – Fritidsrum

Jeg bad om at få oplyst hvad der måtte være sket med hensyn til planerne om at opsætte en væg i arresthusets kælder ved trappen/sikringscellen således at resten af kælderen kan inddrages til fritidsfaciliteter.

Arresthuset har oplyst at man på grund af meget trang plads i kvindernes omklædningsrum og en forventning om flere kvindelige ansatte i fremtiden har påbegyndt en nødvendig ombygning i kælderetagen således at arealet til omklædningsrum for kvindelige ansatte fordobles. Herefter vil det ik-

ke længere være muligt at foretage de påtænkte ændringer til udvidelse af fritidsområdet. Arresthuset overvejer derfor nu om der er andre muligheder for en tiltrængt udvidelse af fritidsområdet.

Direktoratet har henholdt sig hertil og oplyst at direktoratet vil orientere mig om resultatet af arresthusets videre overvejelser.

Jeg tager det oplyste til efterretning og har noteret mig at direktoratet vil orientere mig om resultatet af arresthusets overvejelser.

Jeg bad endvidere om direktoratets bemærkninger til forholdene med hensyn til manglende fritidsfaciliteter.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Som det fremgår af bygningsanalysen fra 1998, er arresthusenes indretning bl.a. præget af, at huse-
ne er gamle og opført under helt andre kriminalpolitiske forhold. Dette betyder bl.a., at der kun i be-
skedent omfang er etableret rimelige og nødvendige faciliteter til f.eks. fritidsaktiviteter .

Det fremgår endvidere af ovennævnte analyse, at man har opgjort det samlede investeringsbehov til
vedligeholdelse/opretning og forbedringer af hele Kriminalforsorgens bygningsmasse til ca. 1,6
mia. kr. I forbindelse med det flerårige finanslovsforlig har Kriminalforsorgen i perioden 1999-2003
fået tildelt i alt 310 mio. kr. til bygningsrenovering og vedligeholdelse. Da der samtidig er stillet en
række sparekrav, er det endnu ikke klarlagt, hvor stor en del af dette beløb, der er til rådighed i res-
ten af aftaleperioden. Det vil således ikke være muligt at imødekomme alle behov og ønsker, som er
af dækket i forbindelse med analysen.

I forbindelse med planlægningen af vedligeholdelses- og renoveringsarbejder i resten af aftaleperio-
den er prioriteret en række indsatsområder, hvor fritids- og sportsfaciliteter er et af disse. Først når
det er klarlagt, hvilke midler, der samlet er til rådighed, vil det være muligt at lave mere konkrete
planer. Det kan i øvrigt oplyses, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger et konkret forslag til
eller ansøgning/planer om etablering af fritidsfaciliteter i Arresthuset i Århus. Såfremt der på et
tidspunkt etableres et nyt værksted i arresthuset, vil etablering af fritidsaktiviteter i det nuværende
værksted eventuelt være en mulighed.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning. Idet jeg går ud fra at direktoratet i forbindelse med underretningen af mig når der er truffet en afgørelse vedrørende en ny værkstedsbygning i arresthuset, jf. ovenfor under pkt. 2.3.4., tillige vil underrette mig om eventuelle planer med hensyn til indretning af det nuværende værksted til fritidsfaciliteter, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 2.3.10. – Personalerum

Jeg bad om direktoratets bemærkninger vedrørende spørgsmålet om omklædningsfaciliteterne til de kvindelige ansatte.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Direktoratet kan oplyse, at arresthuset i forbindelse med bygningsanalysen har peget på, at der bør skabes bedre omklædningsforhold for det kvindelige personale.

Som det fremgår af bygningsanalysen består i arresthusene en lang række udækkede behov, som efter nutidig opfattelse skønnes nødvendige i et arresthus. Det drejer sig f.eks. om diverse personalefaciliteter. Emnet er således et af mange, som direktoratet er opmærksom på, og arbejdsmiljø er et af de prioriterede indsatsområder i indeværende aftaleperiode. Det kan oplyses, at der i direktoratet ikke foreligger et konkret projekt eller plan for etablering af nye omklædningsforhold i Arresthuset i Århus. Arresthuset har oplyst, at man selv er gået i gang med at forbedre omklædningsforholdene for det kvindelige personale. Istandsættelsen medfører en fordobling af den nuværende plads til omklædning og forventes afsluttet i løbet af foråret 2000.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning (og går i øvrigt ud fra at arbejdet med at forbedre faciliteterne nu er tilendebragt).

Ad pkt. 3.3. – Undervisning

Jeg bad om direktoratets eventuelle bemærkninger til at der ifølge arresthusets oplysninger ikke (siden direktoratets interne inspektion i 1996) var etableret danskundervisning for udlændinge i arresthuset.

Direktoratet har oplyst at det beror på en misforståelse at der ikke er tilbud om danskundervisning til udlændinge i arresthuset. Oplysningen om at der skal være 12 indsatte på et hold, er således fejlagtig. Danskere og udlændinge der sidder i arresthuset, har samme muligheder for at modtage undervisning. Der kan være perioder hvor der er ventetid fordi undervisningshold er fyldt op. Dette kan imidlertid også være tilfældet for andre fag.

Direktoratet har i øvrigt henvist til at det fremgår af det under rapportens punkt 2.3.6. anførte at der bruges undervisningstimer på indsatte der ikke taler dansk.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad pkt. 5. – Belæg

Da arresthuset havde oplyst at der ikke kun for Arresthuset i Århus, men generelt for kriminalforsorgen var problemer med at få indlagt psykisk syge indsatte, bad jeg om direktoratets bemærkninger hertil. Jeg bad i den forbindelse direktoratet om at pege på mulige løsninger af problemet.

Jeg foreslog endvidere at arresthuset (gennem arrestinspektøren) med hospitalsledelsen på Risskov drøftede de problemer der måtte være i samarbejdet mellem arresthuset og Psykiatrisk Hospital, og jeg bad om underretning om resultatet af drøftelserne.

Direktoratet har oplyst at arrestforvareren telefonisk har oplyst at arresthuset ikke er i stand til med vægt at udtale sig generelt om forholdene i landets øvrige arresthuse. De tilkendegivelser der frem-

kom under inspektionen, skal derfor ifølge arrestforvareren ikke tages som udtryk for at han har noget nærmere kendskab til forholdene andre steder i landet.

Arrestinspektøren har endvidere over for direktoratet oplyst at møde med hospitalsledelsen på Risikov blev afholdt den 28. august 2000. Mødet fandt sted i arresthuset og blev ledet af politimesteren. Fra Psykiatrisk Hospital Risikov deltog hospitalsdirektøren samt en række øvrige repræsentanter fra hospitalets ledelse.

Under dette møde blev det aftalt at der skulle udpeges to kontaktpersoner fra hver institution til hvem der kunne rettes henvendelse hvis der skulle opstå problemer i konkrete sager. Efter et til to års forløb vil der blive afholdt møde med evaluering af kontaktpersonordningen.

Arrestinspektøren har karakteriseret mødet som positivt og konstruktivt, og det er hans vurdering at der med etablering af en kontaktpersonordning er god grund til at tro, at der ikke i fremtiden vil opstå kontroverser mellem de to institutioner.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 6.6. – Tv-ordning

Til orientering for arresthuset kan jeg oplyse at den sag som ombudsmanden som oplyst under dette punkt i rapporten af egen drift har rejst over for direktoratet vedrørende nogle generelle spørgsmål om tv-ordningerne i landets arresthuse og betalingen herfor, nu er afsluttet.

Ombudsmanden har i brev af 13. november 2000 til direktoratet udtalt at kriminalforsorgen efter pkt. 45 i De Europæiske Fængselsregler har en egentlig forpligtelse til at foranledige at de indsatte kan se (i hvert fald dansk) tv. Ombudsmanden har endvidere udtalt at han er enig med direktoratet,

Rigsrevisor og Statsrevisoratet i at der er hjemmel til at oppebære indtægter for udlejning af tv-apparater til de indsatte – dog som anført af Statsrevisoratet forudsat at lejen svarer til den aktuelle udgift således at der ikke fremkommer overskud fra udlejningen. Som det er arresthuset bekendt, har direktoratet pr. 1. marts 1999 fastsat lejen til maksimalt fem kr. om dagen (hvilket er mere end Arresthuset i Århus opkræver). Ombudsmanden har i brevet af 13. november 2000 udtalt at han – idet han går ud fra at denne leje er fastsat ud fra ovennævnte forudsætning – ingen bemærkninger har hertil.

Ombudsmanden har i brevet endvidere henstillet til Direktoratet for Kriminalforsorgen at direktoratet i forbindelse med direktoratets overvejelser om at stille tv gratis til rådighed for de isolerede varetægtsarrestanter tillige overvejer om der er andre grupper af indsatte for hvem det på samme måde vil være rimeligt at stille tv gratis til rådighed. Ombudsmanden har endnu ikke modtaget underretning om resultatet af disse overvejelser.

Ad pkt. 6.7. – Fællesskab

Jeg bad direktoratet om at underrette mig om resultatet af drøftelserne med arresthusene om fællesskab på gangene og på tværs af etagerne.

Direktoratet har i fortsættelse af et brev af 7. juni 2000 til ombudsmanden om spørgsmålet om fællesskab i arresthusene oplyst at direktoratet den 3. juli 2000 har nedsat den i skrivelsen omtalte arbejdsgruppe. Direktoratet vil vende tilbage til sagen når direktoratet har behandlet arbejdsgruppens indstilling, som ifølge et brev af 14. november 2000 som jeg har modtaget fra direktoratet i sagen om spørgeskemaundersøgelsen, på dette tidspunkt forventedes afleveret snarest. Direktoratet har samtidig vedlagt arbejdsgruppens kommissorium. Jeg har endnu ikke modtaget endeligt svar fra direktoratet i sagen.

Idet jeg følger op på dette spørgsmål i forbindelse med spørgeskemasagen, foretager jeg mig ikke mere vedrørende spørgsmålet i relation til min inspektion af Arresthuset i Århus.

Ad pkt. 8.1.2.

Jeg bad arresthuset om at oplyse nærmere om hvorvidt der i en konkret sag om forhørsceleanbringelse var forholdt i overensstemmelse med disciplinærstrafcirkulærets § 6, stk. 1, 2. punktum, og stk. 2. Jeg bad endvidere arresthuset om at vedlægge indberetningen og eventuelle yderligere noter herom.

Desuden bad jeg arresthuset om en udtalelse om grundlaget for anbringelsen i forhørscele set i relation til betingelsen om at anbringelsen skal være nødvendig af hensyn til undersøgelsens gennemførelse.

Direktoratet har i sin udtalelse anført følgende:

”...

Arresthuset har oplyst, at der ikke foreligger notat om, at den indsatte ved genindsættelsen, hvor han placeres i forhørscele, er gjort bekendt med baggrunden for denne anbringelse. Ligeledes er der ingen notater, om hvem der har truffet afgørelsen om denne placering, samt om den indsatte har haft mulighed for at udtale sig i forbindelse med denne anbringelse. Arresthuset har desuden oplyst, at arresthusets normale praksis i forbindelse med genindsættelse efter undvigelse er, at den tilbagekommende indsatte placeres i forhørscele. Det er her den tjenstgørende overvagtimester, der træffer sådanne afgørelser. Genindsættelsen noteres på arresthusets døgnrapport, som senere sendes til arrestforvareren, som på denne måde orienteres. Det er ligeledes normalt praksis, at indsatte der placeres i forhørscele eller foreløbig enrum i forbindelse med denne placering gøres bekendt med baggrunden herfor og i denne forbindelse samtidig har mulighed for at udtale sig. I den konkrete sag er det derfor den tjenstgørende overvagtimester, der har truffet denne afgørelse, og det er en beklagelig fejl, at der ikke er udfærdiget et notat i forbindelse med denne afgørelse.

Arresthuset har vedlagt rapport af 4. januar 1999 vedrørende undvigelsen, samt kopi af døgnrapport af 13. januar 1999 vedrørende genindsættelsen.

Arresthuset har endvidere blandt andet oplyst, at indsatte, der er undveget fra arresthuset, placeres i forhørscele ved genindsættelsen, idet indsatte efter tilbagekomst ikke skal have mulighed for at tale med medindsatte, før han foreholdes de rapporter, der foreligger om forløbet. Der er tale om et udgangspunkt, og arresthuset vurderer i hvert enkelt tilfælde, om der er behov for forhørsceleanbringelse. Forhørsceleanbringelse vil dog ofte være nødvendig, for at personalet kan afhøre den indsatte, uden at denne via de medindsatte har haft mulighed for at gøre sig bekendt med personalets viden om undvigelsen, og det brud på arresthusets sikkerhedsforanstaltninger, som undvigelsen kan være et udtryk for.

Direktoratet skal henholde sig til det, som arresthuset har oplyst, herunder arresthusets beklagelse af at der ikke i den konkrete sag er gjort notat om overholdelsen af disciplinærstrafcirkulærets § 6, stk. 1, 2. punktum, og § 6, stk. 2.
...”

Af den vedlagte døgnrapport, som efter det oplyste sendes til arrestforvareren, fremgår det ikke at den indsatte blev forhørscelleanbragt efter tilbagekomsten til arresthuset, men alene at han var kommet tilbage. Da der efter det oplyste foretages en konkret vurdering af om der skal ske forhørscelleanbringelse (som dog normalt vil ske), fremgår det derfor hverken direkte eller indirekte af døgnrapporten at den indsatte blev forhørscelleanbragt, og det fremgår derfor heller ikke (hverken direkte eller indirekte) at arrestforvareren ved modtagelsen af denne døgnrapport blev orienteret om at der var sket forhørscelleanbringelse.

Det fremgår således (fortsat) ikke at der i det konkrete tilfælde er sket underretning af arrestforvareren om at den indsatte blev forhørscelleanbragt ved tilbagekomsten til arresthuset, og dermed heller ikke om der er forholdt i overensstemmelse med disciplinærstrafcirkulærets § 6, stk. 1, 2. punktum.

Idet jeg går ud fra at arresthuset fremover udtrykkeligt vil angive at der er sket forhørscelleanbringelse, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Det er oplyst at døgnrapporten efterfølgende/senere sendes til arrestforvareren, men det fremgår ikke hvornår det sker, eller hvornår det er sket i det konkrete tilfælde.

Det er derfor ikke muligt for mig at tage stilling til om arrestforvareren er underrettet ”snarest”, og dermed om der er forholdt i overensstemmelse med disciplinærstrafcirkulærets § 6, stk. 1, 2. punktum på dette punkt. Jeg foretager mig dog ikke mere vedrørende dette forhold.

Selvom det ikke fremgår om den indsatte i det konkrete tilfælde er underrettet om baggrunden for anbringelsen i forhørscelle, går jeg ud fra at han i overensstemmelse med sædvanlig praksis er gi-

vet en sådan orientering, og at der derfor er forholdt i overensstemmelse med disciplinærstrafcirculærets § 6, stk. 2., på dette punkt.

Arresthuset har som anført oplyst at den indsatte i forbindelse med orienteringen om baggrunden for forhørsceanbringelsen har ”mulighed” for at udtale sig.

Efter min opfattelse er det ikke tilstrækkeligt at den indsatte har ”mulighed” for at udtale sig. For at bestemmelsen i cirkulærets § 6, stk. 2, om at den indsatte skal have lejlighed til at udtale sig kan anses for opfyldt, må det efter min opfattelse tilkendes gives over for den indsatte at han har denne lejlighed (mulighed).

Arresthuset har, som det ligeledes fremgår, anført at det er overvagtmasteren der har truffet afgørelsen om forhørsceanbringelse, og at det er en beklagelig fejl at der ikke er udfærdiget et notat i forbindelse med denne afgørelse.

Det anførte kan læses sådan at det alene hentyder til et notat om hvem der traf beslutningen om forhørsceanbringelse. Jeg går dog ud fra at det også hentyder til notater der viser at bestemmelserne i cirkulærets § 6, stk. 1, 2. punktum, og stk. 2 er overholdt.

På denne baggrund og idet jeg går ud fra at arresthuset fremover vil udfærdige notater om overholdelsen af disse bestemmelser, tager jeg arresthusets beklagelse til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Arresthuset har ikke udtalt sig om grundlaget for forhørsceanbringelsen i det konkrete tilfælde, men har generelt oplyst at der efter praksis normalt sker forhørsceanbringelse for at indsatte ikke ved tilbagekomsten skal have mulighed for at tale med medindsatte om forløbet i arresthuset i forbindelse med selve undvigelsen. Forhørsceanbringelse vil ofte være nødvendig for at personalet

kan afhøre den indsatte uden at denne via de medindsatte har haft mulighed for at gøre sig bekendt med personalets viden om undvigelsen og det brud på arresthusets sikkerhedsforanstaltninger som undvigelsen kan være et udtryk for.

Idet jeg lægger til grund at forhørsceanbringelse i det konkrete tilfælde blev anset for "nødvendig" af ovennævnte grunde, og at denne betingelse i cirkulærets § 6, stk. 1, derfor var opfyldt i sagen, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold..

Ad pkt. 8.1.3.

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse om årsagen til at forhør i en konkret sag først blev afholdt mandag den 25. januar 1999, fire dage efter indberetningen.

Arresthuset har oplyst at det normalt er den ledende overvagtimester der afholder forhør. I hans fravær er det arrestforvareren eller en af de koordinerende overvagtimestre der varetager denne opgave. Der vil ikke blive afholdt forhør i weekenden hvis disciplinærsagen skønnes at kunne afvente at den ledende overvagtimester kommer mandag. Med hensyn til den konkrete sag har arresthuset oplyst at arresthuset ikke så længe efter kan give noget konkret svar på hvorfor disciplinærforhøret først blev afholdt mandag den 25. januar 1999 og ikke dagen efter indberetningen, fredag den 22. januar 1999. Det kunne imidlertid være på grund af arbejdspress i arresthuset den 22. januar 1999 som bevirkede at der måtte foretages en prioritering af arbejdsopgaverne. Arresthuset har endvidere bl.a. oplyst at den indsatte hverken var placeret i forhørs-celle eller foreløbig enrum, og at disciplinærsagen blev afgjort med en bøde.

Henset til at den indsatte hverken var anbragt i forhørs-celle eller foreløbigt enrum, og til den mellem-liggende weekend har direktoratet ikke fundet grundlag for at kritisere at forhør først blev afholdt mandag den 25. januar 1999. Direktoratet har i den forbindelse henvist til direktoratets udtalelse i sagen om min inspektion af Arresthuset i Nykøbing Falster.

I denne udtalelse anførte direktoratet bl.a. følgende:

”...

I en række tilfælde vil det være påkrævet at indhente yderligere indberetninger eller foretage afhøringer af personale eller medindsatte. Disse sagsbehandlingsskridt vil almindeligvis foretages inden forhøret af den indsatte, jf. herved cirkulærets § 9. Endvidere kan det i en række situationer være nødvendigt at foretage genafhøring af såvel den indsatte som af vidner.

Det er direktoratets opfattelse, at der allerede af disse grunde ikke kan fastsættes en fast øvre grænse for, hvor lang tid der må gå inden (endelig) forhør af den indsatte. Der henses her bl.a. til, at personale, der skal afhøres, kan have tjenestefri, være på ferie etc.

Det er dog direktoratets opfattelse, at der altid snarest skal foretages en gennemlæsning af en indberetning, når denne modtages, med henblik på en vurdering af, hvorledes sagens videre behandling skal tilrettelægges, således at yderligere bevisoptagelse kan ske hurtigst muligt.

Det er endvidere direktoratets opfattelse, at forhør af den indsatte bør ske hurtigst muligt, således at den indsatte endnu har det passerede i frisk erindring, da dette findes at have betydning for den indsattes mulighed for at forsvare sig og fremkomme med fyldestgørende oplysninger til brug for disciplinærsagens afgørelse.

...”

Med den bemærkning at min anmodning om en udtalelse om grænsen netop vedrørte den situation hvor der ikke er særlige omstændigheder til hinder for afholdelse af forhør (f.eks. fravær af personale/indsatte der skal afhøres), tog jeg det af direktoratet oplyste til efterretning.

Jeg forstår at der foretages en konkret vurdering af om et forhør i forbindelse med forhold der finder sted op til en weekend, kan vente til mandag, hvor den ledende overvagtimester er til stede igen, og at der således afholdes forhør i weekenden hvis forhør ikke kan vente til mandag, jf. også arresthusets udtalelse nedenfor under pkt. 8.1.13. vedrørende kompetenceforholdene og afholdelse af forhør i weekenden. Idet jeg i øvrigt går ud fra at det i vurderingen af om forhør kan vente, indgår om den indsatte er forhørscelleanbragt eller foreløbigt enrumsanbragt, har jeg ingen bemærkninger til det oplyste vedrørende afholdelse af forhør i weekenden.

Jeg tager til efterretning at det ikke nu kan afklares hvorfor forhør i det konkrete tilfælde først blev afholdt om mandagen i stedet for om fredagen, men at det formentlig har skyldtes travlhed der har bevirket den vurdering at forhøret kunne vente. På denne baggrund og da den indsatte hverken var forhørscelleanbragt eller foreløbig enrumsanbragt, foretager jeg mig ikke mere i den anledning.

Ad pkt. 8.1.5.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorfor notatet i protokollen i en konkret sag var underskrevet før angivelsen af afgørelsen. Jeg bad endvidere direktoratet om at oplyse om denne fremgangsmåde er i overensstemmelse med kravet i vejledningens pkt. 10 om, at "[p]rotokollen" skal underskrives af forhørslederen.

Arresthuset har bl.a. oplyst at det forhold at forhørslederens og vidnets navne er sat ind efter den indsattes forklaring, ikke betyder at afgørelsen først træffes efter at den indsatte har forladt forhørslokalet. Den indsatte er således til stede under hele forhøret og meddeles afgørelsen med det samme. Arresthuset har oplyst at formen umiddelbart vil kunne ændres såfremt det ønskes.

Direktoratet har anført at forhørsprotokollatet bør udformes således at forhørslederen først underskriver protokollen efter at afgørelsen er angivet. Direktoratet har derfor bedt arresthuset om at ændre udformningen af forhørsprotokollatet i overensstemmelse hermed.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 8.1.7.1.

Jeg bad direktoratet om en udtalelse om hvorvidt den metode til sidenummerering der anvendes i arresthuset, på tilstrækkelig måde sikrer at det kan konstateres at der ikke er bortkommet/fjernet sider fra den anvendte protokol.

Direktoratet har i den anledning udtalt følgende:

” ...

Det er direktoratets opfattelse, at den pagineringsmåde, der anvendes i arresthuset, ikke på fuldt tilstrækkelig måde sikrer, at det kan konstateres, at der ikke er bortkommet eller fjernet sider fra protokollen.

I tilfælde, hvor et notat fylder mere end en side, og hvor den sidste side måtte være bortkommet/fjernet, vil dette ikke fremgå på baggrund af den anvendte nummerering. Direktoratet har derfor over for arresthuset tilkendegivet, at den anvendte nummerering bør erstattes eller suppleres med fortløbende paginerings af de enkelte sider.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 8.1.7.2.

Jeg bad arresthuset om at vedlægge en kopi af indberetningen i et konkret tilfælde, og jeg bad herefter direktoratet om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om overholdelse af kravet om gengivelse af det indberettede i sagen.

Arresthuset har vedlagt en kopi af indberetningen (rapport af 16. februar 1999). Heri er omtalt tre tilfælde vedrørende den indsattes adfærd over for en bestemt fængselsfunktionær som gav anledning til forhøret.

Direktoratet har hertil anført følgende:

” ...

Direktoratet skal oplyse, at det blandt andet fremgår af punkt 9 i disciplinærstrafvejledningen at det notat, der skal udfærdiges om disciplinærsagens gennemførelse, skal indeholde en gengivelse af det

indberettede. Dette kan opfyldes ved, at det indberettede i hovedtræk gengives i forhørsnotatet, dvs. at de faktiske omstændigheder, der er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen, skal gengives, hvilket direktoratet finder, er tilfældet i den konkrete sag.
..."

Jeg har ingen bemærkninger til direktoratets opfattelse hvorefter det er tilstrækkeligt i forhørsnotatet i hovedtræk at gengive det indberettede, dvs. de faktiske oplysninger der er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Jeg er derimod ikke enig med direktoratet i at forhørsnotatet i det konkrete tilfælde indeholder en sådan gengivelse i hovedtræk. Det er i forhørsnotatet alene anført at den indsatte "i flere tilfælde" – som ikke er nærmere uddybet – har kaldt den pågældende fængselsfunktionær for en luder. For at der er tale om en gengivelse i hovedtræk, må notatet efter min opfattelse præcisere disse tilfælde i det omfang de er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Jeg bad endvidere arresthuset om på baggrund af en konkret sag at oplyse om arresthusets praksis i sager om indsmugling af hash.

Arresthuset har bl.a. oplyst at når der i forhørsudskriftet står at den "indsatte er gjort bekendt med arresthusets praksis på dette område", menes der området at besidde illegale stoffer under opholdet i arresthuset, men ikke arresthusets praksis i sager om indsmugling af hash (som direktoratet havde bedt arresthuset om uddybning af). Arresthuset har beskrevet arresthusets praksis med hensyn til såvel sager om besiddelse af illegale stoffer som sager om indsmugling.

Med hensyn til besiddelse af ulovlige stoffer afholdes der disciplinærforhør hvor den indsatte gøres bekendt med fundet og samtidig har mulighed for at forklare de nærmere omstændigheder i forbindelse hermed. De fundne stoffer inddrages herefter som ulovligt erhvervet eller besiddet under opholdet og fremsendes umiddelbart herefter til politiet sammen med arresthusets anmeldelse og kopi af arresthusets forhørsprotokol. Den indsatte gøres ved forhøret bekendt med at stofferne og hermed sagen videresendes til politiet til videre foranstaltning.

Praksis i forbindelse med indsmugling er afhængig af hvad, og i hvilken forbindelse, der er forsøgt indsmuglet. Sker indsmuglingsforsøget i forbindelse med udgang, vil tilladelsen til udgang blive taget op til fornyet overvejelse. Sker forsøget i forbindelse med besøg, vil tilladelsen til besøg til den pågældende person blive taget op til fornyet overvejelse. Er det forsøgt indsmuglede f.eks. hash, vil praksis være den samme som ved besiddelse, nemlig beslaglæggelse og videregivelse til politiet.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 8.1.10.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om den indsatte i to konkrete sager var orienteret om politianmeldelsen, og om der er i givet fald var gjort notat herom i den indsattes journal. Hvis det var tilfældet, bad jeg om kopi af notatet.

Arresthuset har oplyst at når et disciplinærforhør konkluderer at den indsatte skal anmeldes til politiet, vil han under forhøret blive gjort bekendt hermed, og denne konklusion vil desuden fremgå af forhørsprotokollen. At det ikke fremgår af forhørsprotokollen i de to konkrete sager, skyldes en beklagelig forglemmelse. Der er endvidere ikke foretaget notat om politianmeldelsen i journalen eller andet sted.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets beklagelse af at det ved en forglemmelse ikke er anført i forhørsprotokollen i de pågældende to sager at den indsatte er orienteret om politianmeldelsen. Direktoratet finder det endvidere beklageligt at det heller ikke er anført i de indsattes journaler at der er foretaget politianmeldelse. Direktoratet har oplyst at direktoratet har gjort arresthuset bekendt hermed.

Jeg er enig i at det er beklageligt at det ikke fremgår af enten forhørsprotokollen eller den indsattes journal i de to sager at den indsatte er orienteret om politianmeldelsen, jf. vejledningens pkt. 11. Da der efter det oplyste er tale om enkeltstående fejl, foretager jeg mig ikke mere i den anledning.

Ad pkt. 8.1.11.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorvidt der i syv konkrete sager blev foretaget konfiskation eller beslaglæggelse. For så vidt der havde været tale om konfiskation over for varetægtsarrestanter, bad jeg arresthuset om at oplyse om der var indhentet samtykke fra de pågældende varetægtsarrestanter. I bekræftende fald bad jeg om kopi heraf i sagerne.

Arresthuset har bl.a. oplyst at arresthuset normalt ikke konfiskerer fundne stoffer mv., men at de normalt straks sendes til politiet til videre foranstaltning. I ganske få tilfælde hvor mængden af stof er meget lille, sker det at arresthuset med den indsattes samtykke inddrager stoffet og destruerer det. I de syv konkrete sager er der sket beslaglæggelse. For så vidt angår de to af sagerne hvor det fremgik at der var sket destruktion (forhørsprotokollen, s. 020-99 og 21-99), har arresthuset i udtalelsen af 15. marts 2000 oplyst at der var tale om ulovlig erhvervelse under opholdet i arresthuset, og at den indsatte i begge tilfælde har givet sit samtykke til ”konfiskationen”. I udtalelsen af 27. juni 2000 har arresthuset anført at der rettelig burde have stået beslaglæggelsen, og at afsnittet om samtykke herefter ikke er aktuelt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg anmoder arresthuset og direktoratet om en udtalelse vedrørende hjemlen for arresthuset til destruktion efter beslaglæggelsen i de to sager i forhørsprotokollen, s. 020-99 og 21-99.

Jeg bad endvidere arresthuset om at oplyse hvad der var sket med et større antal piller der blev fundet i en konkret sag.

Arresthuset har oplyst at pillerne sammen med forhørsudskriftet blev videresendt til politiet den 28. januar 1999 til videre foranstaltning. Arresthuset har vedlagt en rapport herom.

Direktoratet har udtalt at direktoratet finder det beklageligt at det hverken fremgår af forhørsprotokollen eller den indsattes journal at pillerne blev overdraget til politiet til videre foranstaltning. Direktoratet har gjort arresthuset bekendt hermed.

Jeg har noteret mig at pillerne er videresendt til politiet til videre foranstaltning. Jeg er enig med direktoratet i at det er beklageligt at dette hverken fremgår af forhørsnotatet eller den indsattes journal.

Ad pkt. 8.1.13.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om andre end den ledende overvagtimester og den ene af de øvrige overvagtimestre er bemyndiget til at behandle og træffe afgørelse i disciplinærsager. Jeg bad endvidere om oplysning hvorvidt der internt er fastsat retningslinier for overvagtimestrenes udøvelse af disciplinærmyndigheden. I bekræftende fald bad jeg om oplysning om disse retningslinier. Endelig bad jeg om at få oplyst hvilket tilsyn der føres med behandlingen af disse sager.

Arresthuset har oplyst at ud over arrestforvareren og den ledende overvagtimester kan gruppen af de tre koordinerende overvagtimestre afholde disciplinærforhør. Normalt vil det være den ledende overvagtimester der forestår disciplinærforhør, idet området er delegeret til ham. De koordinerende overvagtimestre vil kun indgå som forhørsledere i de tilfælde hvor den ledende overvagtimester er fraværende eller fungerer som arrestforvarer.

Arresthuset har endvidere oplyst at der ikke afholdes disciplinærforhør i ordinære sager i weekender. Disciplinærsager vil derfor afvente at den ledende overvagtimester kommer på tjeneste hvis det tidsmæssigt ikke skønnes at have indflydelse på resultatet. Hvis et disciplinærforhør af tidsmæssige årsager ikke kan vente, afholdes der forhør af en koordinerende overvagtimester.

Endelig har arresthuset oplyst at der ikke er udfærdiget specielle lokale retningslinier på området. Alle har dog adgang til direktoratets vejledning, og alle har deltaget i kursus for forhørsledere. Tilsynet føres af arrestforvareren, som modtager alle forhørsudskrifterne.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse. Dog mener direktoratet at kompetenceforholdene bør fastsættes udtrykkeligt i interne retningslinier, hvilket direktoratet derfor har meddelt arresthuset.

Jeg tager det oplyste, herunder direktoratets meddelelse til arresthuset om fastsættelse af interne retningslinier for kompetenceforholdene, til efterretning.

Til orientering for arresthuset kan jeg oplyse at jeg nu har modtaget en udtalelse af 14. juli 2000 fra direktoratet vedrørende kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende (bl.a.) tilbagekaldelse af udgang, jf. s. 73 i rapporten af 27. januar 2000. Jeg har taget til efterretning at institutionens leder lovligt kan delegere kompetencen til at træffe afgørelse om bl.a. tilbagekaldelse af tilladelse til udgang til en eller flere på forhånd udpegede (ledende) overvagtimester (overvagtimestre) såfremt institutionens leder til stadighed ved tilsyn har opmærksomheden henledt på om den interne delegation er (fagligt) forsvarlig.

Ad pkt. 8.2.1.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorfor jeg ikke havde modtaget noget notat om de overvejelser om ophør der fandt sted (senest) den 2. februar 1999 i en konkret sag om enrumsanbringelse.

Arresthuset har oplyst at der ved en beklagelig fejl ikke er gjort notat om de overvejelser der fandt sted den 2. februar 1999 vedrørende ophævelsen af enrumsanbringelsen.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets beklagelse.

Jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er gjort notat om disse overvejelser.

Jeg bad endvidere arresthuset om nærmere at forklare hvordan en enrumsanbringelse i en konkret sag på samme tid kunne blive opretholdt og ophøre, og hvordan den kunne ophøre før den blev i-værksat.

Arresthuset har bl.a. oplyst at datoen den 4. august 1998 (om ophør af enrumsanbringelsen) retteligt burde have været den 5. august 1998, og at der således er tale om en beklagelig skrivefejl. Den foreløbige enrumsanbringelse af den indsatte blev ophævet (den. 5. august og ikke den 4. august 1998) ved politiets afhentelse af den indsatte til overværet besøg, men da oplysning herom er den konkrete sag uvedkommende, burde den ikke have været noteret i forhørsprotokollen, hvilket arresthuset har beklaget er sket. Af direktoratets udtalelse fremgår det endvidere at arresthuset telefonisk over for direktoratet har oplyst at det må bero på en fejl at det af forhøret fremgår at enrumsanbringelsen opretholdes og ophører. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at belyse hvorpå fejlen beror, eller hvad rapportskriverens intention var. Arresthuset har beklaget fejlen.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets beklagelse.

Jeg tager det oplyste, herunder arresthusets beklagelser, til efterretning.

Ad pkt. 8.2.3.

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt der i enkelte sager var forholdt i overensstemmelse med enrumscirkulærets § 2, stk. 4, herunder om en udtalelse om hvilken fremgangsmåde der følges i arresthuset med hensyn til overholdelse af denne bestemmelse.

Arresthuset har oplyst at afgørelser om foreløbig enrumsanbringelse træffes af den koordinerende overvagtimester. Når afgørelsen og begrundelsen efterfølgende meddeles den indsatte, har denne

samtidig mulighed for at udtale sig. Dette sker som hovedregel ved at den tjenestegørende funktionær på etagen giver den indsatte meddelelsen og samtidig får dennes udtalelse. Funktionæren skal så efterfølgende påføre rapporten den indsatte udtalelser om episoden der har ført til anbringelsen. Dette er i nogle tilfælde ikke sket, hvilket arresthuset har beklaget.

Arresthuset har endvidere oplyst at det er arresthusets opfattelse at de indsatte bliver underrettet om begrundelsen for enrumsanbringelsen, idet de indsatte der fremkommer til disciplinærforhør, er klar over hvad sagen drejer sig om, og således er orienteret herom. Arresthuset vil nu drage omsorg for at alt personale igen får indskærpet at der skal ske notat på rapporten om at den indsatte har fået meddelt begrundelsen for en foreløbig enrumsanbringelse, og om eventuelle udtalelser fra den indsatte i den anledning.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets beklagelse af at der i nogle konkrete sager ikke er gjort notat om at den indsatte er orienteret om begrundelsen for den foreløbige enrumsanbringelse og har haft lejlighed til at udtale sig. Direktoratet har endvidere taget til efterretning at arresthuset nu vil indskærpe over for personalet at der skal gøres notat om overholdelse af enrumscirkulærets § 2, stk. 4.

Jeg tager det oplyste til efterretning og går ud fra at arresthuset nu har indskærpet over for personalet at der skal ske notat om overholdelse af enrumscirkulærets § 2, stk. 4.

Ad pkt. 8.2.4.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om (bekræfte at) der – ud over forhør i forbindelse med beslutning om ophør af enrumsanbringelsen – har været forhør i alle de sager hvor dette ikke fremgik, til brug for beslutning om endelig enrumsanbringelse efter de foreløbige enrumsanbringelser. Jeg bad samtidig om at modtage forhørene i de fem seneste sager (dvs. sagen med ophørsnotat af 26. oktober 1998 og sagerne i forhørsprotokollen, s. 246-98, 281-98, 282-98 og 283-98). Hvis der i nogle af sagerne ikke havde været forhør, bad jeg om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om overholdelse af

procedurereglerne i de respektive enrumscirkulærens § 3, stk. 3-6 (der i det væsentlige svarer til reglerne om forhør i disciplinærstrafcirculærerne).

Arresthuset har bekræftet at der i de omtalte sager er afholdt forhør i forbindelse med beslutningen om anbringelse i enrum, og har vedlagt kopi af forhørsprotokollen, s. 241-98, 242-98, 275-98, 276-98 og 280-98 vedrørende forhør i forbindelse med selve enrumsanbringelsen i sagerne ovenfor idet de ovennævnte sider angår ophøret af enrumsanbringelsen.

Arresthuset har samtidig beklaget at indberetteren i sagen i forhørsprotokollen s. 275-98 også har været vidne ved selve forhøret i sagen, og at den samme indberetter har fungeret som forhørsleder ved forhøret i forbindelse med beslutningen om ophævelse, jf. forhørsprotokollen, s. 281-98. Arresthuset har ifølge direktoratets udtalelse den 13. juli 2000 telefonisk yderligere beklaget at indberetteren i forhørsprotokollen, s. 280-98 har fungeret som forhørsleder i forhørsprotokollen i forbindelse med beslutningen om ophævelse af enrumsanbringelsen, jf. forhørsprotokollen, s. 283-98.

Arresthuset har endeligt anført at det i sagerne i forhørsprotokollen, s. 275-98 og 276-98 retteligt er arrestforvareren der afholdt forhørene, selvom det af (maskin)underskrifterne fremgår at det er overvagtimesteren, og arresthuset har beklaget denne fejl.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst.

Direktoratet har samtidig anført at direktoratet finder de beskrevne personsammenfald beklagelige, og at direktoratet har gjort arresthuset bekendt hermed.

Jeg tager til efterretning at der har været afholdt forhør i forbindelse med beslutningen om enrumsanbringelse i samtlige de sager som jeg har modtaget ophørsnotater om.

Jeg har endvidere noteret mig arresthuset beklagelser med hensyn til personsammenfald mv. og direktoratets beklagelse over for arresthuset i anledning af personsammenfaldene. For så vidt angår det forhold at indberetteren i sagerne i forhørsprotokollen, s. 275-98 og 280-98 tillige var forhørs-

leder i forbindelse med beslutningen om ophør af enrumsanbringelserne, jf. protokollen, s. 281-98 og 283-98, er det omfattet af pkt. 8.2.8. i rapporten af 27. januar 2000, hvor jeg udtalte at det var beklageligt at afgørelsen i tre tilfælde, herunder sagerne i forhørsprotokollen, s. 281-98 og 283-98, var truffet af den samme person som havde indberettet forholdet. For så vidt angår det forhold at sagerne i forhørsprotokollen, s. 275-98 og 276-98 fremstår som truffet af overvagtmasteren og ikke af arrestforvareren, henviser jeg i øvrigt til tilsvarende tilfælde omtalt i ovennævnte rapport under pkt. 8.2.9., hvor jeg anså de dér to nævnte tilfælde for enkeltstående ukorrektheder som ikke gav mig anledning til yderligere bemærkninger. Efter det nu oplyste om de to yderligere tilfælde inden for en kortere periode har jeg dog den bemærkning at jeg går ud fra at arresthuset fremover vil være mere påpasselig ved udfyldelsen af rapporter på dette punkt.

Ad pkt. 8.4.3.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvilken form for magt der i en konkret sag blev anvendt for at lægge den indsatte på gulvet, og i to andre konkrete sager for at pacificere de indsatte.

Arresthuset har oplyst at der i de tre nævnte tilfælde kun er benyttet håndkraft, dvs. greb til fastholdelse og pacificering. Arresthuset har samtidig oplyst at det skyldes en beklagelig fejl at det i to af tilfældene (rapporter af 12. december 1998 og 22. februar 1999) ikke er angivet hvilken form for magt der blev anvendt.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold ud over at henvise til citatet af direktoratets udtalelse nedenfor under pkt. 8.5.5. Det fremgår heraf at det i beskrivelsen af magtanvendelse – også selvom anvendelsen ikke sker i forbindelse med sikringscelleanbringelse, som dette afsnit vedrører – ikke er tilstrækkeligt at anføre at den indsatte blev pacificeret e.l. uden en nærmere beskrivelse af magtanvendelsen ("hvilke greb eller anden magt,... der er anvendt").

Ad pkt. 8.4.6.

Jeg bad om en udtalelse om hvem (hvilket arresthus) der i en konkret sag hvor en indsat blev transporteret fra Arresthuset i Aalborg til Arresthuset i Hjørring (om end med transporten fra Arresthuset i Århus), havde kompetencen til at træffe beslutning om anvendelse af magt og dermed skulle underrettes efter magtanvendelsescirkulærets § 2, stk. 4.

Arresthuset i Århus har anført at det var Arresthuset i Hjørring der – uanset at det var funktionærer fra Arresthuset i Århus der udøvede magtanvendelse – havde kompetencen til at træffe afgørelse herom og derfor skulle underrettes. Arresthuset i Århus har i den forbindelse henvist til at Arresthuset i Hjørring, som det fremgår af senere notat på rapporten, efterfølgende er underrettet.

Direktoratet har hertil anført følgende:

”...

I den konkrete sag lå kompetencen til at træffe bestemmelse om anvendelse af magt hos den vagt-havende leder/arrestforvareren ved Arresthuset i Hjørring, idet episoden fandt sted i dette arresthus, jf. § 2, stk. 4, i magtanvendelsescirkulæret.

Da der imidlertid ikke var tid til at afvente lederens/arrestforvarerens afgørelse, blev afgørelsen truffet af de tilstedeværende fængselsfunktionærer, som forestod transporten og indsættelsen af den indsatte i cellen. Disse fængselsfunktionærer måtte i den konkrete situation betragtes som værende under ledelse af arrestforvareren i Hjørring. Det var således også denne, der skulle underrettes efter magtanvendelsescirkulærets § 2, stk. 4.

...”

Jeg forstår at det i det konkrete tilfælde forholder sig sådan at de fængselsfunktionærer der anvendte magten, underrettede arrestforvareren/overvagtmesteren i Arresthuset i Århus, og at denne senere underrettede Arresthuset i Hjørring om episoden. Af den kopi af rapporten som jeg har modtaget, fremgår det ikke at der efterfølgende skete underretning af Arresthuset i Hjørring, men det fremgår alene at arrestforvareren dagen efter gennemgik og noterede ”ok” på rapporten. Arresthuset i Århus har ikke i udtalelsen til mig oplyst hvornår underretningen af Arresthuset i Hjørring skete. Det fremgår således ikke om den skete umiddelbart efter at arrestforvareren/overvagtmesteren i Arresthuset i

Århus blev underrettet (den 1. september 1998), eller først efter at han havde gennemgået rapporten (den 2. september 1998). At der ikke i den forbindelse er gjort et notat om underretningen af Arresthuset i Hjørring, synes umiddelbart – i mangel af oplysninger om tidspunktet – at kunne tolkes sådan at underretning først er givet efter dette tidspunkt.

Såfremt underretning først er givet den 2. september 1998, er der ikke forholdt i overensstemmelse med magtanvendescirkulærets § 2, stk. 4, idet underretning i det konkrete tilfælde både umiddelbart og "normalt omgående" skulle ske til ledelsen i Arresthuset i Hjørring.

Idet jeg har noteret mig det oplyste om at Arresthuset i Hjørring efterfølgende er underrettet (om end tidspunktet derfor ikke fremgår), foretager jeg mig ikke mere i den anledning ud over at bemærke at jeg går ud fra at personalet fremover i tilsvarende tilfælde er opmærksom på at give underretning umiddelbart og normalt omgående til ledelsen i den institution hvor magtanvendelsen finder sted.

Ad pkt. 8.5.4.

Jeg bad om direktoratets bemærkninger til at der i to tilfælde ikke i selve sikringscellerapporten var givet en begrundelse, men var henvist til hhv. et bilag og nogle vedlagte rapporter.

Arresthuset har oplyst at det skyldes en meget beklagelig fejl at der ikke i de to sager er anført forløb og begrundelse på selve sikringscellerapporten. Arresthuset har vedlagt de almindelige rapporter (af hhv. 26. marts 1998 og 3. december 1998) som beskriver det forløbet der førte til sikringscelleanbringelsen.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets beklagelse.

Jeg tager arresthusets beklagelse til efterretning.

Ad pkt. 8.5.5.

Jeg bad om, så vidt det var muligt, at få oplysning om på hvilken måde den indsatte i en konkret sag blev pacificeret.

Jeg bad endvidere om at modtage rapport af 3. december 1998 i en anden konkret sag.

Arresthuset har oplyst at der på trods af samtale med det personale der medvirkede ved episoden den 16. juli 1998, ikke er nogen der kan udtale sig med sikkerhed om forløbet. Arresthuset har (i forbindelse med besvarelsen under pkt. 8.5.4.) vedlagt rapporten af 3. december 1998.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Direktoratet skal oplyse, at direktoratet forstår udtrykket ’pacificeret’ således, at der har været anvendt magt overfor den indsatte. Det fremgår af direktoratets vejledning af 27. maj 1994 om brug af rapporter og observationsark i forbindelse med anbringelse i observationscelle og sikringscelle, at det i beskrivelsen af magtanvendelsen skal noteres, hvilke greb eller anden magt, herunder eventuelt stav og håndjern, der er anvendt. Direktoratet finder det derfor beklageligt, at der ikke er gjort notat om magtanvendelsen i overensstemmelse med vejledningen i den omhandlede sag. Direktoratet har i dag gjort arresthuset bekendt hermed. Arresthuset har vedlagt rapport af 3. december 1998. Også i denne rapport, som imidlertid ikke er en sikringscellerapport, jf. herom ovenfor under punkt 8.5.4. på side 99, er det alene anført, at den indsatte blev pacificeret, dvs. uden en nærmere beskrivelse af magtanvendelsen. Dette finder direktoratet ligeledes meget beklageligt. Direktoratet har i dag gjort arresthuset bekendt hermed.

...”

Jeg tager det oplyste, herunder direktoratets beklagelser over for arresthuset, til efterretning.

Ad pkt. 8.5.6.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der i en konkret sag ud over visitation skete omklædning, og om der i de øvrige sager skete visitation og omklædning i overensstemmelse med reglerne i sikringscellecirkulærets § 9 og følgebrevets pkt. 5.

Arresthuset har oplyst at der i alle tilfælde hvor indsatte placeres i sikringscelle, sker visitation og omklædning, jf. sikringscellecirkulærets § 9.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har samtidig oplyst at direktoratet i øjeblikket overvejer hvorvidt der bør indføres notatpligt med hensyn til visitation og omklædning således at det vil blive muligt at efterprøve om der er forholdt i overensstemmelse med reglerne herom (jf. ombudsmandens anmodning herom i forbindelse med inspektion af Statsfængslet i Horsens).

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 8.5.7.

Jeg anmodede direktoratet om en udtalelse til det af arresthuset anførte om at fastspænding kun på maven vil kunne skade den indsatte.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Arrestforvareren har telefonisk den 27. juni 2000 supplerende oplyst, at baggrunden for det anførte om, at fastspænding kun på maven vil kunne skade den indsatte er, at arresthuset i praksis alene anvender sikringscelle i tilfælde, hvor det konkret vurderes, at fastspænding af hele kroppen vil være nødvendig. Dette vil i praksis skyldes, at det vurderes, at der er risiko for, at den indsatte vil skade sig selv eller personalet. Hvis der anvendes fastspænding kun på maven, vil der i disse tilfælde fort-

sat være en sådan risiko, især for så vidt angår selvbeskadigelse, hvor den indsatte for eksempel vil kunne påføre sig skader med eller på arme og ben.

På baggrund af det af arresthuset supplerende oplyste, herunder at der foretages en konkret vurdering i hver enkelt tilfælde af fastspænding af hele kroppen, har direktoratet ingen bemærkninger til arresthusets udsagn om, at fastspænding alene på maven vil kunne skade den indsatte.

Direktoratet har forstået det således, at arresthuset i den konkrete vurdering inddrager proportionalitetsmæssige hensyn, således at fastspænding af hele kroppen ikke sker, såfremt dette efter fastspændingens formål og den krænkelse og det ubehag, som fastspændingen må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

...”

Jeg har ingen bemærkninger til det oplyste om at fastspænding alene på maven i visse tilfælde vil kunne indebære en risiko for at den indsatte gør skade på sig selv eller personalet, og at arresthuset i disse tilfælde anvender alle fikseringsmidlerne.

Idet jeg fortsat, jf. min rapport, s. 104 øverst, går ud fra at der i alle tilfælde foretages en konkret vurdering af både om der skal ske fiksering, og i bekræftende fald om der er en sådan risiko for især selvbeskadigelse at alle fikseringsmidler er nødvendige – således at der som anført af direktoratet ikke sker fastspænding med alle fikseringsmidler hvis dette vil være et uforholdsmæssigt indgreb – foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 8.5.8.

Jeg henstillede til arresthuset at ændre formuleringen i instruksen C 5, så den svarer til sikringscellecirkulærets § 11. Jeg bad om underretning når det var sket.

Arresthuset har oplyst at der snarest vil ske en omformulering således at der er overensstemmelse med sikringscellecirkulæret.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg beder endvidere om at få oplyst om ændringen nu er sket.

Jeg bad endvidere arresthuset om en udtalelse om hvorfor der i en af sagerne om sikringscelleanbringelse gik en time og 20 minutter før der blev givet underretning til den vagthavende.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har forespurgt herom hos det involverede personale, men at det ikke er muligt med sikkerhed at oplyse hvorfor der gik en time og 20 minutter fra anbringelsen til den vagthavende blev underrettet. Arresthuset har desuden oplyst at rapportskriveren er af den opfattelse at der er tale om en skrivefejl. Arresthuset har anført at dette (i så fald) er en beklagelig fejl.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst, herunder arresthusets beklagelse.

Jeg tager til efterretning at der efter rapportskriverens opfattelse er tale om en fejlagtig angivelse af tidspunktet for underretning, og at denne fejl i så fald er beklaget. Jeg har endvidere noteret mig at det – hvis angivelsen af underretningstidspunktet er korrekt – ikke nu kan afklares hvorfor der gik en time og 20 minutter til den vagthavende blev underrettet.

Ad pkt. 8.5.9

Jeg bad arresthuset om i en konkret sag at oplyse hvorvidt det første lægetilkald kl. 23.23 blev foretaget over for en læge på lægevagtlisten for detentionsanbragte eller over for den ”almindelige” vagtlæge. Jeg bad også om at få oplyst hvorvidt der ved dette lægetilkald blev opnået kontakt til lægen, og i bekræftende fald med hvilket resultat. Endelig ønskede jeg oplyst årsagen til at lægetilkald først blev gentaget en time og syv minutter efter det første tilkald .

Arresthuset har oplyst at vagtlægerne ikke vil tilse indsatte der sikringscelleanbringes, idet de ikke anses for syge, og at arresthuset derfor har indgået en ordning med embedslægen og politiet om en vagtordning. Vagtlisten som anvendes ved lægetilkald, hænger på vagtmesterkontoret, og alle ansatte kender proceduren med hensyn til lægetilkald ved sikringscelleanbringelse. Det må derfor efter arresthusets opfattelse anses for utænkeligt at der skulle være tilkaldt en almindelig vagtlæge, dvs.

at det må antages at det første lægetilkald blev foretaget over for en læge på lægevagtlisten for de-
tentionsanbragte. Arresthuset har desuden oplyst at det på grund af den lange tid der er gået siden
episoden fandt sted, ikke er muligt at afklare om der blev opnået kontakt til lægen, og i bekræftende
fald med hvilket resultatet, eller hvad der var årsag til at lægetilkald først blev gentaget en time og
syv minutter efter det første lægetilkald. Af de fem funktionærer der var til stede den pågældende
dag, er der kun en der fortsat gør tjeneste i arresthuset, og vedkommende erindrer ikke de nærmere
omstændigheder i sagen.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst om hvem der blev foretaget lægetil-
kald til, men samtidig angivet at arresthuset efter direktoratets opfattelse burde have gjort notat om
forløbet i forbindelse med tilkald af lægen. Direktoratet har gjort arresthuset bekendt hermed.

*Jeg tager det oplyste, herunder direktoratets beklagelse over for arresthuset af det manglende notat
i sagen, til efterretning, dog med den tilføjelse at det af arresthusets interne instruks, som også
nævnt i rapporten, s. 111, fremgår at der skal tilkaldes almindelig vagtlæge hvis der ikke umiddel-
bart opnås kontakt med den læge der efter vagtlisten har vagten. På grund af den etablerede aftale
går jeg samtidig ud fra at det normalt ikke bliver nødvendigt at tilkalde almindelig vagtlæge.*

Ad pkt. 8.5.10.

Jeg bad om nærmere orientering om/kopi af en lokalaf tale om tilkald af rådighedsvagt i forbindelse
med anbringelse i sikringscelle hvor den indsatte skal have ”fast vagt”.

Arresthuset har oplyst at man i nattetimerne har en postbesættelse på tre fængselsfunktionærer. I til-
fælde hvor en indsat placeres i sikringscellen med fast vagt, vil der derfor skulle indkaldes yderlige-
re personale. Arresthuset har derfor indgået en aftale med direktoratet om at sikre mulighed for at
tilkalde en ekstravagt i dette tidsrum ved etablering af en tilkaldevagt. For at kunne deltage i tilkal-
devagten skal man have bopæl således at man kan møde til tjeneste inden for en halv time efter at
man er tilkaldt. Arresthuset har desuden oplyst at der i tilfælde hvor en indsat placeres i sikringscel-

len, umiddelbart oprettes vagt ved cellen. Den nævnte udvidelse af postbesættelsen sker så inden for den første halve time.

Arresthuset har samtidig vedlagt kopi af aftalen.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste. Supplerende har direktoratet oplyst at der er indgået lignende aftaler for de øvrige arresthuse der har sikringsceller, dvs. arresthusene i Ålborg, Esbjerg og Køge.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 8.5.11.

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse om den tidsmæssige udstrækning af de anvendte fikseringsmidler i en konkret sag (rapport af 17. oktober 1998).

Arresthuset har oplyst at den indsatte i løbet af natten var meget svingende. Det forhold at den indsatte på tidspunkter i løbet af natten sov og dermed blev betegnet som rolig, er efter arresthusets opfattelse ikke i sig selv nok til at bringe fikseringen til ophør idet den indsatte hver gang han var vågen, var både gal, råbende og voldsom. Hver gang nogen henvendte sig til den indsatte, blev han på ny aggressiv, hvorfor fikseringen blev opretholdt. Ingen kunne tale med ham. Arresthuset lagde desuden vægt på at den indsatte fortsat skønnedes påvirket af speed, og at man ikke kendte den pågældende idet han var indsat i arresthuset dagen før i forbindelse med den episode der førte til at han blev anbragt i sikringscelle. Først da overvagtimesteren kl. 10.25 kom i verbal kontakt med den indsatte, blev sikringscelleanbringelsen bragt til ophør.

Direktoratet har hertil anført følgende:

”...

Direktoratet skal oplyse, at det fremgår af ombudsmandens rapport, at der ikke findes noteringer om, at den indsatte var urolig. Arresthuset har imidlertid i den supplerende udtalelse af 27. juni 2000 oplyst, at den indsatte både var gal, råbende og voldsom, hver gang han var vågen. Dette var han frem til kl. 10.25, hvor overvagtimesteren kom i verbal kontakt med den indsatte. Henset hertil finder direktoratet ikke, at fikseringen er anvendt i længere tid end nødvendigt. Direktoratet finder dog, at arresthuset skulle have gjort notat om, at den indsatte, hver gang han var vågen, var gal, råbende og voldsom. Direktoratet har i dag gjort arresthuset bekendt hermed.

...”

Jeg tager det oplyste, herunder direktoratets beklagelse over for arresthuset af utilstrækkeligheden af notaterne om den indsattes adfærd, til efterretning og foretager mig ikke mere i den anledning.

Ad pkt. 8.6.4.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorvidt det forhold at jeg i et enkelt tilfælde ikke havde modtaget selve observationscellerapporten, skyldtes at den ikke var udfærdiget, at den var bortkommet, eller blot at den ikke var sendt til mig. Hvis det sidste var tilfældet, bad jeg arresthuset om at vedlægge rapporten.

Jeg bad endvidere arresthuset om i en anden konkret sag hvor jeg havde modtaget en anden rapport om baggrunden for anbringelse i observationscelle, at oplyse hvorfor jeg ikke havde modtaget en egentlig observationscellerapport. Hvis rapporten var glemt medsendt, bad jeg om en kopi heraf.

Arresthuset har oplyst at der desværre aldrig er skrevet egentlige rapporter om anbringelse i observationscelle i de to sager, hvilket arresthuset har beklaget. Arresthuset har desuden oplyst at beskrivelsen af baggrunden for anbringelsen i observationscelle også i det andet tilfælde er skrevet på en anden rapport, som arresthuset samtidig har vedlagt kopi af.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets beklagelse af at der i de to sager ikke er udfyldt en egentlig rapport vedrørende anbringelse i observationscelle.

Jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er udfærdiget egentlige observationscellerapporter i de to sager.

Ad pkt. 8.6.6.

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse vedrørende min umiddelbare opfattelse af at arresthusets instruks C 4 er misvisende for så vidt angår spørgsmålet om hvorvidt der skal foretages visitation. Jeg henviste til at det der er anført på instruksens s. 1 om ”evt. lægetilsyn, visitation ...”, lægger op til at der skal træffes en beslutning herom, hvorimod det der er anført på s. 2, ikke lægger op til at der skal træffes en beslutning herom, idet det her er anført at visitation ”altid” skal foretages.

Arresthuset har oplyst at arresthuset er enig i at der ikke er overensstemmelse mellem det der er anført på s. 1 og 2 i instruksens. Arresthuset har endvidere telefonisk over for direktoratet oplyst at arresthuset er blevet opmærksom på at det der er anført på s. 2 i instruksens, ikke er i overensstemmelse med § 3 i direktoratets cirkulære af 27. maj 1994 om anvendelse af observationscelle, fiksering mv., hvorefter der ved anbringelse i observationscelle kan foretages visitation og omklædning såfremt det skønnes påkrævet. Arresthuset vil nu rette instruksens således at den bringes i overensstemmelse med § 3 i cirkulæret, og sende mig en kopi heraf.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har anført.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg beder endvidere om at få oplyst om instruksens nu er rettet på dette punkt.

Jeg bad endvidere arresthuset om en udtalelse om hvorvidt der var sket visitation i en række konkrete sager.

Arresthuset har oplyst at der ved indsættelse i observationscelle altid sker visitation. Når det i langt de fleste tilfælde ikke fremgår af rapporten at der er sket visitation, skyldes det at visitation i forbindelse med observationscelleanbringelse opfattes som en selvfølgelighed og derfor ikke noteres specielt.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Det fremgår af § 3 i cirkulære om anvendelse af observationscelle, sikringscelle, fiksering mv. i Kriminalforsorgens anstalter og arresthusene, at visitation kan foretages, såfremt det skønnes påkrævet. Heri ligger, at der skal foretages et skøn i hver enkelt sag om, hvorvidt visitation er påkrævet. Direktoratet finder det på denne baggrund beklageligt, at arresthuset har en praksis, hvorefter der altid sker visitation i forbindelse med anbringelse i observationscelle. Såfremt visitation efter en konkret vurdering skønnes påkrævet, skal der tillige gøres notat herom. Direktoratet har i dag gjort arresthuset bekendt hermed.

...”

Jeg tager det oplyste, herunder direktoratets beklagelse over for arresthuset af den praksis som arresthuset hidtil har fulgt, og direktoratets oplysning over for arresthuset om pligten til at gøre notat hvis der sker visitation, til efterretning. Jeg går ud fra at arresthuset nu foretager en konkret vurdering af behovet for visitation i forbindelse med indsættelse i observationscelle, og jeg foretager mig herefter ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg bad endvidere arresthuset om at oplyse om de indsatte i de sager hvor der var foretaget visitation, inden visitationens gennemførelse var blevet oplyst om grunden til dens iværksættelse. I benægtende fald bad jeg arresthuset om at oplyse hvilke særlige omstændigheder der i de enkelte sager talte derimod.

Arresthuset har oplyst at når en visitation sker i forbindelse med anbringelse i observationscelle, gøres den indsatte bekendt med grunden til denne anbringelse og ikke specielt med begrundelsen for

visitationen. I tilfælde hvor der iværksættes visitation med en anden begrundelse, orienteres den indsatte mundtligt af det medvirkende personale om grunden hertil.

Direktoratet har hertil anført følgende:

”...

Som anført ovenfor fremgår det af cirkulærets § 3, at der kan foretages visitation, hvis det skønnes påkrævet. Ud over en begrundelse for anbringelse i observationscelle skal der således være en særskilt begrundelse for, at visitation finder sted. Som følge heraf finder direktoratet det beklageligt, at arresthuset kun orienterer den indsatte om grunden til observationscelleanbringelsen og ikke om grunden til visitationen i forbindelse hermed. Direktoratet har i dag gjort arresthuset bekendt hermed.

...”

Jeg tager til efterretning at direktoratet over for arresthuset har beklaget at de indsatte ikke tillige er gjort bekendt med grunden til visitationen. Jeg går ud fra at arresthuset nu oplyser herom, og at det sker inden visitation iværksættes, jf. § 1, stk. 6, i visitationscirkulæret. Jeg foretager mig herefter ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad pkt. 8.6.7.

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt der i visse konkrete sager om anbringelse i observationscelle der skete inden for almindelig arbejdstid, og hvor det var en fængselsfunktionær der havde truffet beslutning herom, var forholdt i overensstemmelse med arresthusets interne kompetenceregulering hvorefter det i disse tilfælde er jourhavende overvagtimester der har kompetencen.

Arresthuset har oplyst at når en funktionær skønner at situationen tillader at han forelægger en sag om eventuel anbringelse i observationscelle for den koordinerende overvagtimester, kan han ikke selv træffe afgørelsen. Såfremt den pågældende funktionær imidlertid skønner at situationen ikke tillader dette, vil han selv kunne træffe beslutningen og efterfølgende underrette den koordinerende

overvagtimester, jf. cirkulæret. (Under nattjeneste vil det altid være en fængselsfunktionær der er leder af natholdet, og som dermed har kompetencen til at træffe disse afgørelser.)

Arresthuset har endvidere redegjort nærmere for nogle af de konkrete sager. Arresthuset har vedrørende episoden som er beskrevet i rapport af 6. november 1998 (hvor anbringelsen dog skete kl. 17.50, hvilket jeg går ud fra er uden for almindelig arbejdstid), oplyst at personalet rent tidsmæssigt godt kunne have forelagt problemet for den tjenestegørende overvagtimester før placeringen. På den anden side var der i denne sag efter den indsattes udtalelser om at tage sit eget liv, ingen tvivl om at han indtil videre burde placeres i observationscelle, hvilket formentlig har været en medvirkende årsag til at personalet handlede før de forelagde problemet for overvagtimesteren. Formelt er der således ikke handlet i overensstemmelse med de interne kompetenceregler, hvilket er en beklagelig fejl.

Vedrørende episoden den 16. december 1998 har arresthuset oplyst at den indsatte var så ophidset at en beslutning ikke kunne afvente at overvagtimesteren kom til stede. Funktionærerne har så efterfølgende underrettet overvagtimesteren, hvilket er i overensstemmelse med arresthusets normale praksis. Formelt blev der handlet efter arresthusets praksis på området, som imidlertid ikke er nedfældet i de interne kompetenceregler.

Om episoden der er beskrevet i rapport af 5. januar 1999, har arresthuset oplyst at der var tale om en indsat der havde forsøgt at begå selvmord ved først at forsøge at hænge sig for derefter at skære sig i højre håndled. I denne situation blev den indsatte placeret i første omgang i observationscellen for at vente på transport til skadestuen. Han blev tilset af arresthusets sygeplejerske, som forbandt ham midlertidigt. Efter besøg på skadestuen blev han på ny placeret i observationscellen i ca. tre kvarter, hvorefter han på ny blev placeret på sin egen celle. Også i denne episode var det åbenlyst for det medvirkende personale at en placering i observationscellen var påkrævet, i første omgang for observation inden han kunne sendes til skadestuen, og efterfølgende igen inden han kunne rykkes retur til sin egen celle. Ifølge rapporten blev overvagtimesteren underrettet fem minutter efter placeringen. Igen blev der handlet efter arresthusets praksis, der som nævnt ikke formelt er i overensstemmelse med de skrevne kompetenceregler.

Om episoden den 29. januar 1999 har arresthuset oplyst at den indsatte blev placeret i observationscelle på grund af trusler om undvigelse fra Risskov og en observation hvor han skønnedes uligevægtig. I dette tilfælde kunne personalet godt have forelagt overvagtmasteren problemstillingen inden de traf afgørelsen. Efterfølgende kan det dog ikke siges med sikkerhed om overvagtmasteren rent faktisk har været til stede da afgørelsen blev truffet. I dagligdagen er det normalt at overvagtmasteren underrettes ved indsættelser og andre forudsigelige opgaver hvor det anses at der kan opstå problemer. Det faktum at han ikke står anført på rapporten, behøver derfor ikke betyde at han ikke har været til stede ved indsættelsen og senere placeringen af den indsatte i observationscellen. Formelt er der således i denne sag ikke handlet efter arresthusets kompetenceregler.

Om episoden der er beskrevet i rapport af 6. februar 1999, har arresthuset oplyst at den indsatte havde truet med at smadre inventaret på cellen. Frem for at afvente at den indsatte skulle gøre alvor af sine trusler, greb personalet ind ved at placere den indsatte i observationscellen. Formålet med at gribe ind kunne meget vel forspildes såfremt den pågældende fængselsfunktionær skulle tilkalde overvagtmasteren. Formelt er der således ikke handlet som anført i arresthusets interne kompetenceregler.

Endelig om episoden der er beskrevet i rapport af 12. februar 1999, har arresthuset oplyst at den indsatte havde truet med at tage sit eget liv. Arresthuset har fremhævet denne sag som et oplagt eksempel på at fængselsfunktionæren skal have mulighed for at handle når en akut situation er opstået. En placering af den indsatte på egen celle og efterfølgende forelæggelse af problemet for overvagtmasteren ville i denne situation i værste fald kunne betyde døden for den indsatte. Arresthuset finder ligeledes at personalet har handlet rigtigt i denne sag, som dog heller ikke formelt er i overensstemmelse med arresthusets kompetenceregler.

Arresthuset har endelig oplyst at arresthuset efter gennemgangen af ovenstående sager nu er af den opfattelse at det er nødvendigt at ændre arresthusets kompetenceregler således at de passer til praksis, som arresthuset finder god og hensigtsmæssig. Arresthuset har i den forbindelse bemærket at de nuværende kompetenceregler er udarbejdet i 1995, og at der siden er sket en udvikling med hensyn til hvilke sager den enkelte fængselsfunktionær selvstændigt kan træffe afgørelse i.

Direktoratet har i det hele henholdt sig til det som arresthuset har oplyst.

Idet der (som anført i min rapport, s. 124) er hjemmel til delegation af beslutninger om observationscelleanbringelse, har jeg ingen bemærkninger til den praksis som arresthuset følger på dette område.

Jeg tager arresthusets oplysning om at ville ændre instruksens således at den er i overensstemmelse med praksis, til efterretning. Jeg beder om at få oplyst om denne ændring nu er sket, men jeg foretager mig ellers ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad pkt. 8.6.9.

Jeg bad vedrørende en konkret sag om at modtage den del af observationsarket der indeholder noteringer om tilsyn, og sidste side af selve rapporten.

Arresthuset har vedlagt de ønskede sider.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Efter min gennemgang af det modtagne materiale, der ikke giver mig anledning til bemærkninger, foretager jeg mig ikke mere i den anledning.

Ad pkt. 8.6.11.

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt der i de sager hvor det er fængselsfunktionærer der har truffet beslutning om ophør af anbringelse i observationscelle, er forholdt i overensstemmelse med arresthusets interne kompetenceregulering (hvorefter det er jourhavende overvagtimester eller lederen af natholdet der har kompetencen).

Arresthuset har oplyst at beslutning om ophør af anbringelse i observationscelle inden for almindelig arbejdstid altid træffes af den koordinerende overvagtimester. I visse tilfælde sker dette dog ved at den funktionær der har vagten i stueetagen, hvor observationscellen ligger, forelægger sagen for den koordinerende overvagtimester, som så formelt træffer afgørelsen, men notatet på selve rapporten om denne beslutning kan herefter godt foretages af fængselsfunktionæren. På nattevagter vil det være en fængselsfunktionær der som leder af natholdet vil kunne træffe disse afgørelser.

Arresthuset har endvidere oplyst at alt tjenestegørende personale i arresthuset har fået genopfrisket reglerne og måden hvorpå de skal forholde sig i disse situationer.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst, men samtidig anført at direktoratet dog finder det rettest såfremt fængselsfunktionæren havde noteret at det var den koordinerende overvagtimester der formelt havde truffet afgørelsen. Direktoratet har gjort arresthuset bekendt hermed.

Jeg er enig i at der burde være gjort notat herom såfremt afgørelsen formelt var truffet af overvagtimesteren, men notatet om ophør er skrevet af en fængselsfunktionær. Idet jeg går ud fra at arresthuset fremover vil foretage notat herom, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Direktoratet har til slut i sin udtalelse bemærket følgende:

” ...

... man har gjort arresthuset opmærksom på, at gennemgangen af rapporter afspejler behovet for det igangværende arbejde med at højne kvaliteten af rapportmaterialet i arresthusene. Som det er ombudsmanden bekendt, har direktoratet udarbejdet en huskeliste for forhørslederne i arresthusene. Direktoratet overvejer endvidere, om forhørslederkurserne bør udvides, og om der er mulighed for at medtage koncepter i det klientsystem, der er under udvikling. Senest har politimesterforeningen i brev af 20. oktober 2000 oplyst, at Politimesterforeningen har bedt arrestinspektørerne om at overveje, hvilke tiltag der yderligere kan foreslås til forbedring af rapportmaterialet.

Det er direktoratets opfattelse, at dette arbejde vil sikre en forbedring af rapportmaterialet i fremtiden.

...”

Jeg har noteret mig direktoratets meddelelse til arresthuset.

Ad pkt. 9. – Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de oplysninger som jeg har bedt om under pkt. 2.2., 8.5.8., 8.6.6. og 8.6.7, og den udtalelse som jeg har bedt om under pkt. 8.1.11., tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på direktoratets bemærkninger hertil.

Ad pkt. 10. – Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til arresthuset, politimesteren, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Inspektionschef
Lennart Frandsen